

ОРИСНИЦИ

Орисници или нареченици се казватъ жени, които по Божие предопределение отиватъ на третия ден презъ нощта, следъ раждането на всъко дете, да му определятъ сѫбата за презъ земния животъ. За това тѣ отиватъ предварително при Господа, узнатаватъ сѫбата му отъ него, и тогава я възвестяватъ, отбелязвайки я по лицето му. Тѣ сѫ три млади жени не на еднаква възрастъ. Когато дойдатъ при детето, тѣ заставатъ надъ главата му и почватъ да орисватъ. Първа опредѣля сѫбата му най-младата, после срѣдната и най-сетне най-старата. Последната може да възприеме или не описаното отъ първите две, или да каже свое особено, и каквото рече тя, то ще се и сбѫдне. Решението на орисниците е неизмѣнно, него никой не може да го знае, макаръ нѣкои баби-акушерки и родилки да претендиратъ, че сѫ чули на сънъ какво е било описано. По особени признания обаче, то горе-долу се налучва отъ нѣкои.

Народните приказки разказватъ случаи на подслушано орисване отъ лица външни, въ свръзка съ собствената тѣхна сѫбда. И при всичкото имъ опитване да измѣнятъ това нежелателно за тѣхъ предопределение, тѣ не само че не сѫ сполучвали, но сѫ били дори и наказвани за тая своя дързостъ. Разказватъ впрочемъ и за случаи, когато описаното е видоизмѣнявано относително определения срокъ за умиране, при условие обаче, ако братъ, сестра или съпруга се съгласятъ да пожертватъ съответствено число години отъ своя животъ. Най-сетне въ една приказка се разправя, че когато самъ Господъ, умилостивенъ отъ окаяното положение на единъ зле описанъ човѣкъ, пожелалъ да смегчи сѫбата му, той не я измѣнилъ, а му посъветвалъ да се ожени за нѣкоя си добре описана мома, та покрай нея, да помине и той по-човѣшки животъ.

САМОВИЛИ

Самоволите въ народните ни умотворения се представляватъ като прекрасни женски сѫщества, съ човешко тѣлосложение, но съ свърхочовѣшки свойства, които живѣятъ по високите планински места, особено дето